

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 marca 2022 roku (...) ZUS zmienił decyzję z dnia 23 lipca 2021 r w ten sposób, że pozostałe do spłaty należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu, w łącznej wysokości 24390 zł rozłożono dla P. S. na dalsze raty:

- 28.03.2022 r – 150 zł

- 20.04.2022 r – 150 zł

- 20.05.2022 r – 700 zł

- 20.06.2022 r – 700 zł

- 20.07.2022 r – 700 zł

- 5.08.2022 r – 21990 zł, przy czym spłata kwoty zadłużenia z tej raty może podlegać zmianie po złożeniu przez osobę zobowiązaną wniosku w tej sprawie, a wniosek należy złożyć do dnia 5.08.2022 r.

/decyzja k. 27 - 28 akt ZUS/.

W dniu 7 kwietnia 2022 roku wnioskodawca złożył odwołanie od powyższej decyzji ZUS wnosząc o jej zmianę i ustalenie rat na poziomie 100 zł miesięcznie, z uwagi na aktualną sytuację majątkową.

/odwołanie – k. 3-4/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu skarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie k. 6-7/.

Na rozprawie w dniu 24.06.2022 r wnioskodawca wskazał, że jego żądanie dotyczy okresu od kwietnia 2022 r, bowiem dwie pierwsze raty zapłacił, podał także, że żądanie obejmuje okres od sierpnia 2022 r.

/e – prot. 00:07:18/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 3.01.2022 r P. S. złożył wniosek o udzielnie ulgi w spłacie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego.

/wniosek – k.4 akt ZUS/

Wnioskodawca prowadzi samodzielne gospodarstwo domowe. Z zawodu jest geodetą. Pobiera świadczenie emerytalne w wysokości 2904 zł brutto. Posiada do spłacenia zadłużenie wobec funduszu alimentacyjnego w likwidacji w kwocie 24390 zł, zaliczkę alimentacyjną w kwocie ok 1700 zł na wniosek MOPS, w sprawie niealimentacyjnej ok. 30.000 zł, w sprawie niealimentacyjnej w kwocie 3281 zł. Do maja 2022 roku zadłużenie w stosunku do MOPS zostało spłacone. Wnioskodawca ma do dyspozycji, po zajęciach, ok. 1800 zł. W czerwcu 2022 r poniósł koszty leków w wysokości 73,95 zł, ponosi koszty opłaty mieszkania i mediów w łącznej kwocie 800 zł, na jedzenie wydaje 500 – 600 zł, chyba , że otrzyma jedzenie z fundacji.

/wniosek wewnętrzny – k. 24 akt ZUS, faktura – k. 19, umowa najmu – k. 25, zeznania wnioskodawcy e – prot. 00:01:05 w zw. Z 00:07:18/

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny dowodów i zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

Zgodnie z art. 63 ust. 1 - 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2017 roku, poz. 1952 ze zm.) z dniem wejścia w życie tej ustawy fundusz alimentacyjny przeszedł w stan likwidacji, zaś aktywa i pasywa funduszu stały się aktywami i pasywami Skarbu Państwa. Likwidatorem funduszu został Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie spraw o świadczenia z funduszu, do których prawo powstało przed dniem wejścia w życie ustawy.

Jak stanowi art. 68 ust. 1 powołanej wyżej ustawy w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

Ustawa nie wskazuje, nawet przykładowo sytuacji, w których umorzenie, czy rozłożenie na raty może nastąpić, dając tym samym możliwość indywidualnej oceny każdej konkretnej sprawy. Pewną wskazówką jest użycie przez ustawodawcę sformułowania „szczególnie uzasadniony przypadek”, co wskazuje, że umorzenie, czy rozłożenie na raty należności z tytułu wypłaconych świadczeń może mieć miejsce jedynie wyjątkowo, gdy sytuacja rodzinna i majątkowa osoby zobowiązanej jest na tyle trudna, że nie jest ona w stanie spłacić tych należności, a zwrot określonych kwot byłby trudny do sprostania, także dla przeciętnego obywatela.

Do przyjęcia, iż zachodzi "szczególnie uzasadniony przypadek", nie wystarcza ustalenie, że zobowiązany aktualnie nie posiada środków utrzymania, ale konieczna jest także ocena, iż przy uwzględnieniu jego wieku, stanu rodzinnego, kwalifikacji zawodowych oraz rokowań zdrowotnych nie będzie on w stanie również w przyszłości spłacać tych należności bez narażania siebie i swojej rodziny na pozbawienie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych./por. w tym zakresie wyrok SA w Szczecinie z dnia 21.04.2021 r, III AUa 108/21/

W orzecznictwie Sądu Najwyższego, jako przypadki szczególnie uzasadnione, związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego, uznaje się niezależne od zobowiązanego alimentacyjnie, sytuacje losowe lub nadzwyczajne, które sprawiają, że nie jest on w stanie na bieżąco, ani w dającej się przewidzieć perspektywie, regulować obarczających go zaległości alimentacyjnych, bez uszczerbku dla jego zdrowia oraz naruszenia innych istotnych dóbr najbliższych członków jego rodziny /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r. sygn. I UK 119/10, opubl. LEX nr 686798/.

Zatem nawet trudna sytuacja materialna lub zdrowotna osoby ubiegającej się o umorzenie należności alimentacyjnych nie może być samoistną podstawą do wydania decyzji uwzględniającej wnioszek, gdyż nie chodzi tutaj o przypadki "uzasadnione", ale "szczególnie uzasadnione", a więc takie, które mają charakter wyjątkowy, losowy, nietypowy. Są to więc sytuacje nadzwyczajne, powstałe w wyniku zdarzenia niezależnego od zobowiązanego, w następstwie którego jego sytuacja uległa takiemu pogorszeniu, że nie jest on w stanie na bieżąco spłacać swoich należności, a nadto nie ma perspektywy poprawy i zmiany tej sytuacji .wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 30 grudnia 2015 roku, sygn. akt AUa 472/15/.

Wystąpienie szczególnie uzasadnionych przypadków związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną wymaga każdorazowej oceny Sądu rozpoznającego odwołanie ubezpieczonego od decyzji organu rentowego. Katalog takich okoliczności nie został określony w przepisach, niewątpliwie jednak można tu wskazać liczebność rodziny pozostającej na utrzymaniu zobowiązanego do zwrotu świadczeń, brak majątku, z którego możliwe byłoby dochodzenie od osoby zobowiązanej zwrotu świadczeń, ustalenie, że w przypadku zwrotu świadczeń osoba zobowiązana lub osoby pozostające na jej utrzymaniu zostałyby pozbawione niezbędnych środków utrzymania, wiek osoby zobowiązanej, czy

zdarzenia losowe (kradzież, wypadek, pożar, powódź, inne klęski żywiołowe itp.) powodujące szczególne trudności w sytuacji materialnej osoby zobowiązanej./wyrok SA we Wrocławiu z dnia 15.04.2020 r, III AUa 1487/19/

Pojęcie "szczególnie uzasadnione przypadki związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną" musi być więc interpretowane ściśle, co oznacza, że ingerencja w wysokość dokonywanych potrąceń i ich ewentualne zmniejszenie nie może mieć miejsca w każdym przypadku trudnej sytuacji rodzinnej, czy zdrowotnej osoby zobowiązanej, lecz dotyczy sytuacji wyjątkowych, niezależnych od zobowiązanego, w następstwie których jego sytuacja ulega tak istotnemu pogorszeniu, że nie jest on w stanie na bieżąco spłacać swoich należności, a ponadto nie ma perspektywy poprawy i zmiany tej sytuacji. Szczególnie uzasadnione przypadki związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną to te, które mają charakter losowy./tak wyrok SA w Lublinie z dnia 11.04.2013 r, III AUa 129/13/

W niniejszym postępowaniu ustalono, że wnioskodawca prowadzi samodzielne gospodarstwo domowe. Z zawodu jest geodetą. Pobiera świadczenie emerytalne w wysokości 2904 zł brutto. Posiada do spłacenia zadłużenie wobec funduszu alimentacyjnego w likwidacji w kwocie 24390 zł, zaliczkę alimentacyjną w kwocie ok 1700 zł na wniosek MOPS, w sprawie niealimentacyjnej ok. 30.000 zł, w sprawie niealimentacyjnej w kwocie 3281 zł. Do maja 2022 roku zadłużenie w stosunku do MOPS zostało spłacone. Wnioskodawca ma do dyspozycji, po zajęciach ok. 1800 zł. W czerwcu 2022 r poniósł koszty leków w wysokości 73,95 zł, ponosi koszty opłaty mieszkania i mediów w łącznej kwocie 800 zł, na jedzenie wydaje 500 – 600 zł , chyba , że otrzyma jedzenie z fundacji. W istocie sytuacja majątkowa wnioskodawcy, z uwagi na posiadane zadłużenia jest trudna, jednakże nie ma on nikogo na utrzymaniu, ma stałe źródło dochodu, nie wskazywał na choroby, uniemożliwiające mu podjęcie dodatkowej, chociażby dorywczej pracy, także w zawodzie geodety, spłacił część zadłużenia, nie powoływał się na żadne zdarzenia losowe (kradzież, wypadek, pożar, powódź, inne klęski żywiołowe itp.) powodujące szczególne trudności w sytuacji materialnej. Wnioskodawca spłacił dwie raty po 150 zł określone w treści decyzji, w ocenie Sądu posiada możliwości spłaty trzech kolejnych rat po 700 zł, w związku ze spłatą zadłużenia w stosunku do MOPS oraz posiadany potencjał zawodowy i zdrowotny. Natomiast co do kolejnej raty w wysokości 21990 zł wnioskodawca wniósł o rozłożenie jej na raty po 100 zł miesięcznie. Wniosek w tym zakresie, zgodnie z treścią decyzji wnioskodawca mógł złożyć do dnia 5.08.2022 r.

Okoliczność ta nie była objęta zaskarżoną decyzją.

Należy przypomnieć, że w postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych niedopuszczalne jest merytoryczne rozpoznanie żądań, które wykraczają poza zakres zaskarżonej odwołaniem decyzji. Przed sądem odwołujący się może żądać jedynie korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swoją rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego zaskarżoną decyzją, nie może natomiast żądać czegoś, o czym organ nie decydował. Zasada ta koreluje z treścią przepisu art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., który nakazuje nowe żądania, dotychczas nierozpoznane, przekazać organowi rentowemu do rozpoznania./tak SA w Łodzi w wyroku z dnia 15 grudnia 2016 r, III AUa 2373/15, LEX nr 2196188/

Wobec powyższego Sąd przekazał do rozpoznania organowi rentowemu na podstawie art. 477 ze z. 10 § 2 kpc wniosek ubezpieczonego o rozłożenie na raty ostatniej raty – po 100 zł miesięcznie.

W pozostałym zakresie odwołanie zostało oddalone na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc.

z/odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy z pouczeniem o prawie, sposobie i terminie do wniesienia apelacji (2 tyg. Od doręczenia odpisu wyroku z uzasadnieniem – do SA za pośrednictwem SO w Łodzi)